

SVENSKA KRAFTNÄT

Webbinarium: Preliminära resultat för regeringsuppdrag om att se över anslutningsprocessen till elsystemet och tillträdet till elmarknaden

260310

Agenda

1. Om uppdraget
2. Preliminära resultat
3. Nästa steg

Om uppdraget

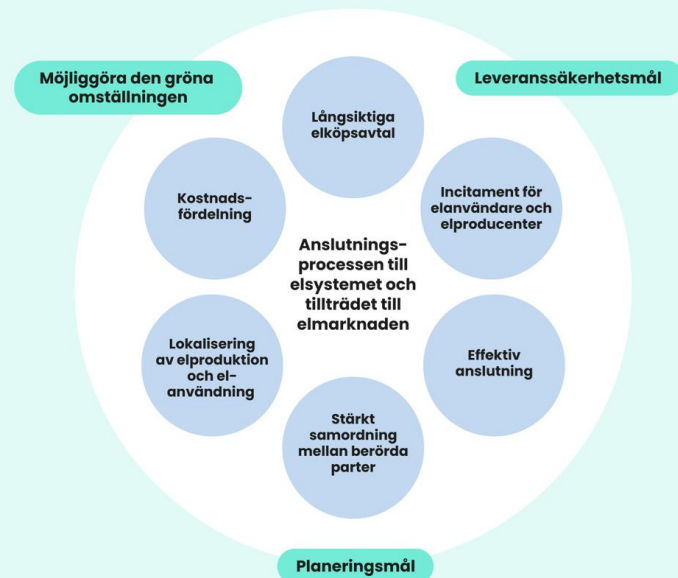

Regeringsuppdrag

"Se över anslutningsprocessen..."

Svenska kraftnät har fått i uppdrag av regeringen att se över anslutningsprocessen till elsystemet och tillträdet till elmarknaden för ett starkare och mer konkurrenskraftigt Sverige

- Uppdraget överlämnades 9 september och ska redovisas den 30 april 2026
- Uppdraget omfattar ett antal analyser
 - Lokalisering av elproduktion och elanvändning
 - Långsiktiga elköpsavtal mellan elproducenter och elanvändare
 - Incitament för elproducenter och elanvändare
 - Stärkt samordning mellan berörda parter för effektivare systemplanering
 - Harmonisering och förtydligande av effektkrav för anslutning
- Uppdraget ska också
 - Ge förslag på incitament till elanvändare och elproducenter som underlättar utbyggnaden av elsystemet
 - Ta fram en vägledning om kostnadsfördelning vid nyanslutningar eller utökat abonnemang till transmissionsnätet för inmatning och uttag
 - Inhämta synpunkter från Ei, regionnätsföretag, Accelerationskontoret, större elanvändare och andra berörda parter

Tidigare uppdrag som detta regeringsuppdrag hänvisar till

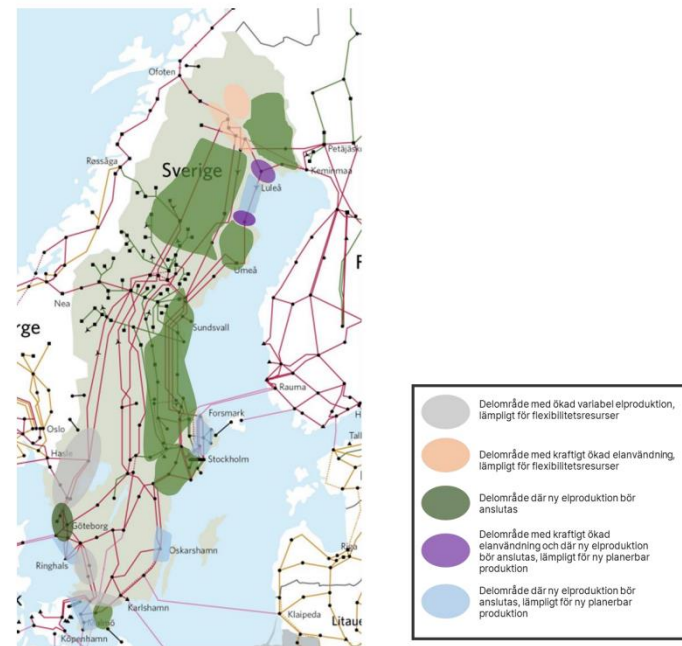
- **Planering för ökad elanvändning** (RB 3.1, 22 februari 2025)
 - Regionala nätutvecklingsplaner på webben
- **Effektivisering av processen för anslutning till transmissionsnätet** (RU, 31 januari 2024)
 - Principer och vägledning för anslutning till Stamnätet (1 juli 2025)
- **Informationsdelning vid ansökningar om anslutning till elnäten** (Ei, 27 mars 2024)

Uppdraget bygger vidare på principer från "Planering för ökad elanvändning"

Principerna för lokalisering av ny elproduktion och elanvändning

- Ny elproduktion bör lokaliseras till regioner med underskott
- Planerbar elproduktion bör placeras nära den elanvändning som är minst flexibel (*och vice versa*)
- Icke planerbar (väderberoende) elproduktion bör placeras där den gör minst påverkan på överföringsbehovet
- Flexibilitetsresurser bör placeras där de gör störst nytta för systemet

Figur 1: Illustration av i vilka delar av Sverige som mest lämpliga för olika former av anslutningar utifrån deras påverkan på överföringsbehov och systemdrift

Hänt sedan sist och fortsatt väg framåt

September

Regeringsuppdrag överlämnas till Svenska kraftnät

November

Inhämtning av tidiga synpunkter från branschen

December

Första dialogmöte med branschen

Februari

Andra dialogmöte med branschen*

April

Regeringsuppdrag redovisas till Regeringskansliet

Juni

Webbinarium

7 nov till 1 dec 2025 fanns det möjlighet för branschen att inkomma med tidiga synpunkter

Totalt inkom 19 svar och alla finns publicerade på: [Inkomna synpunkter för Regeringsuppdraget om anslutningsprocessen | Svenska kraftnät](#)

Webbinarium den 9 dec

10 organisationer från branschen gav inspel till uppdraget: [Presentationer från webinariet om regeringsuppdraget kring anslutningsprocessen den 9 december 2025 | Svenska kraftnät](#)

Workshop/dialogmöte den 9 dec

14 representanter från branschen deltog med fokus på lokalisering och samordning, sammanställning av workshopen finns [publicerad](#).

Februari

- Rapport på interremiss inom SVK

Mars

- Preliminära resultat för delar av regeringsuppdraget på svk.se
- Webbinarium den 10 mars
- Workshop/dialogmöte med fokus på preliminära resultat/förslag

Preliminära förslag för delar av uppdraget till branschen

Svenska kraftnät publicerar preliminära förslag för delar av uppdraget (9 mars) och ger nu branschen möjlighet att inkomma med synpunkter. Förslagen gäller för

- Ta fram en vägledning om kostnadsfördelning vid nyanslutningar eller utökat abonnemang till transmissionsnätet för inmatning och uttag
- Analysera hur effektkraven för anslutning till respektive spänningsnivå kan harmoniseras och förtydligas

Synpunkter går att lämna från perioden 6 mars till 27 mars 2026 och alla synpunkter kommer att publiceras på : [Uppdrag att se över anslutningsprocessen till elsystemet och tillträdet till elmarknaden | Svenska kraftnät](#)

Vägledning om kostnadsfördelning vid nyanslutningar eller utökat abonnemang

Preliminära förslag gällande regeringsuppdrag om att se över anslutningsprocessen till elsystemet och tillträdet till elmarknaden

Effektkrav vid anslutning till elsystemet

Preliminära förslag gällande regeringsuppdrag om att se över anslutningsprocessen till elsystemet och tillträdet till elmarknaden

Preliminära resultat

1. **Incitament och lokalisering för stärkt leveranssäkerhet**
2. **Stärkt samordning för en bättre systemplanering**
3. **Långsiktiga elköpsavtal**
4. **Vägledning om kostnadsfördelning**
5. **Effektkrav vid anslutning till elsystemet**

Incitament och lokalisering för stärkt leveranssäkerhet

Deluppdrag

- Hur elproducenters och elanvändares **incitament** att i större utsträckning bidra till elsystemets **leveranssäkerhet** kan stärkas
- Hur **anslutningsprocessen** kan bidra till att elproduktion och elanvändning **lokaliseras** enligt de principer som Svenska kraftnät identifierat i rapporten *Planering för ökad elanvändning*

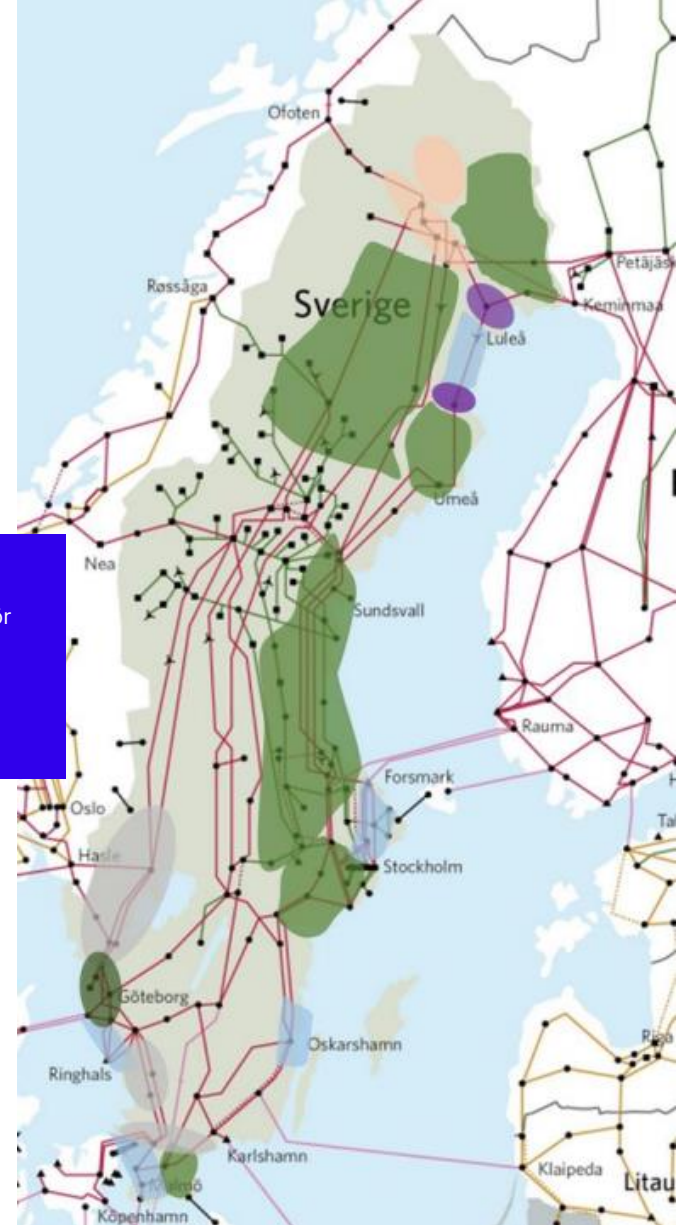
Analys av styrning och incitament för lokalisering vid anslutning till elnätet

Vad bidrar idag till lokalisering?

- Prissignaler via elmarknaden
- Kostnad för anslutning
- Tid till anslutning
- Information och dialog om kapacitetsläget och utbyggnadsplaner

Illustration av olika delar av Sverige som mest lämpliga för olika former av anslutningar utifrån deras påverkan på överföringsbehov och systemdrift.

- Delområde med ökad variabel elproduktion, lämpligt för flexibilitetsresurser
- Delområde med kraftigt ökad elanvändning, lämpligt för flexibilitetsresurser
- Delområde där ny elproduktion bör anslutas
- Delområde med kraftigt ökad elanvändning och där ny elproduktion bör anslutas, lämpligt för ny planerbar produktion
- Delområde där ny elproduktion bör anslutas, lämpligt för ny planerbar produktion

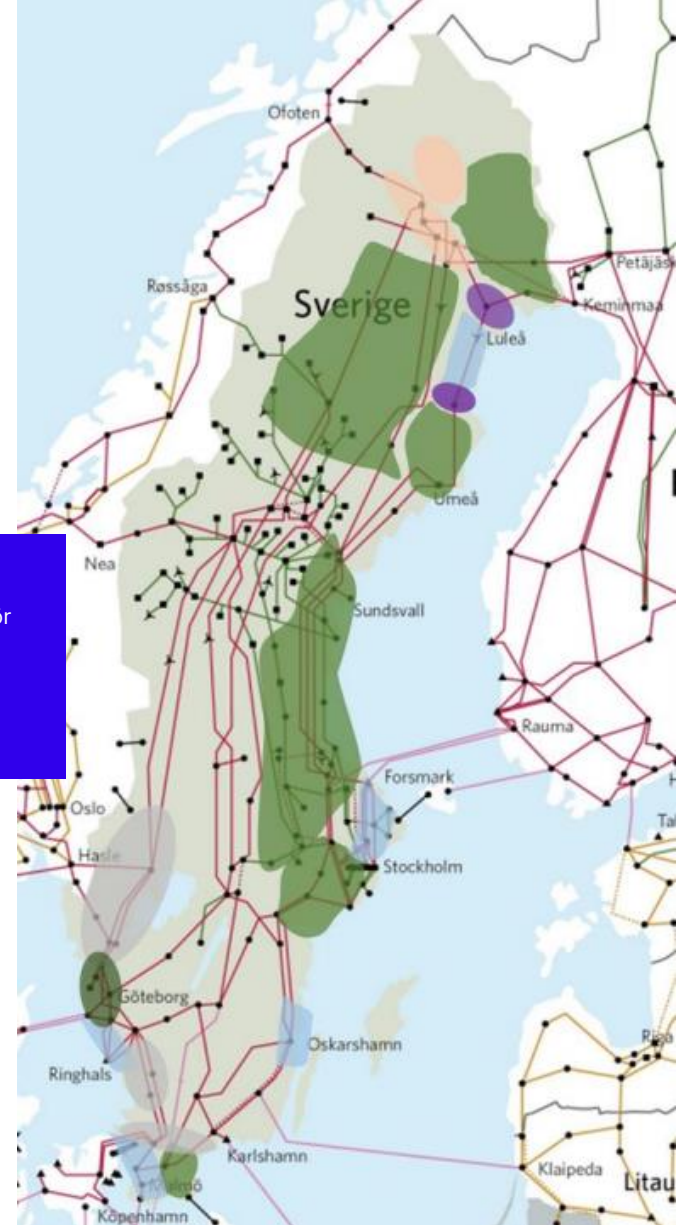
Analys av styrning och incitament för lokalisering vid anslutning till elnätet

Vilka incitament kan stärkas för att påverka val av lokalisering?

- Prissignaler via elmarknaden
- Kostnad för anslutning - lägre kostnad för anslutning
- **Tid till anslutning - kortare tid till anslutning**
- **Information och dialog om kapacitetsläget och utbyggnadsplaner**

Illustration av olika delar av Sverige som mest lämpliga för olika former av anslutningar utifrån deras påverkan på överföringsbehov och systemdrift.

- Delområde med ökad variabel elproduktion, lämpligt för flexibilitetsresurser
- Delområde med kraftigt ökad elanvändning, lämpligt för flexibilitetsresurser
- Delområde där ny elproduktion bör anslutas
- Delområde med kraftigt ökad elanvändning och där ny elproduktion bör anslutas, lämpligt för ny planerbar produktion
- Delområde där ny elproduktion bör anslutas, lämpligt för ny planerbar produktion

Pågående arbete kopplat till geografisk lokalisering av nya anslutningar

INFORMATION

Tillgängliggöra information

- [Nätutvecklingsplanen](#)
- [Regionala nätutvecklingsplaner](#)
- [Anslutningsstatistik på webben](#)
- Kommande kapacitetskarta på stamnätsnivå

Så planerar vi elnätet för framtiden

Svenska kraftnät planerar hur elnätet i olika delar av landet ska utvecklas på lång sikt. Målet är att elsystemet ska klara av att leverera upp till 300 terawattimmar el per år 2045.

[Läs mer om hur vi planerar elnätet för framtiden](#) →

Pågående arbete kopplat till geografisk lokalisering av nya anslutningar

DIALOG

Dialog

- Tidig dialog med intressenter, innan ansökan till DSO
- Tidig samverkan med anslutande slutkund och DSO för att tydliggöra förutsättningar och eventuella alternativa möjligheter
- Fördjupad prognossamverkan med DSOer för utvecklat underlag kopplat till långsiktig nätplanering och nätutvecklingsplaner

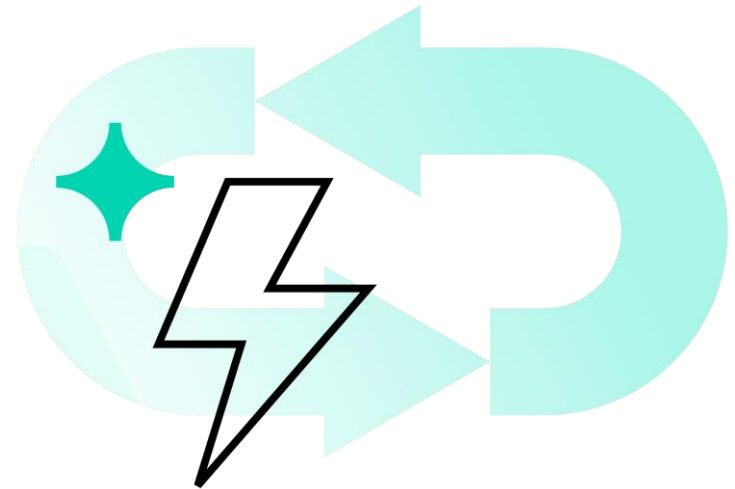
Förslag för ökat incitament till geografisk lokalisering och ökad leveranssäkerhet

Ett **anvisningssystem** baserat på en **"Ready-first"-princip**

- Kompletterar dagens anslutningsprocess
- Kan användas för specifika identifierade kundtyper

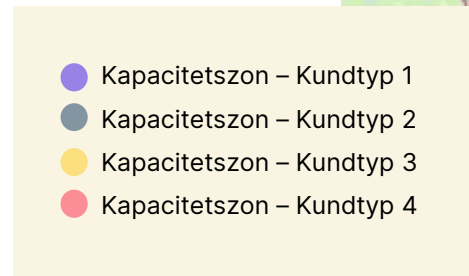
Ett anvisningssystem **bidrar med incitament** och möjliggör för kompletterande anslutningskrav

- Bidrar till ökat incitament genom snabbare besked om tilldelning av effekt likväl som kortare tid till anslutning
- Dagens "first come first served" princip kan frångås och kompletterande krav för tilldelning av effekt kan ställas

Vad är ett anvisningssystem?

- Anvisningssystemet består av **kapacitetszoner**
 - Överföringskapacitet reserveras i en kapacitetszon för identifierad kundtyp
 - Reserverad kapacitet i en zon kan endast tilldelas identifierad kundtyp
- Tilldelning av effekt sker via en öppen "tävling" genom att en **intressentpool** öppnas
 - Grund för tävling är "ready first" med kompletterade krav för anslutning inom poolen för den identifierade kundtypen
 - Tillståndsmässig mognadsgrad bedöms vara en skälig och relevant grund för tilldelning men även andra krav ska kunna användas som alternativa eller kompletterande urvalskriterium för tilldelning av effekt

Framgångsfaktorer

- Identifiering av aktuella kundtyper och områden för kapacitetszoner
- **Dialog och samordning med anslutna DSOer (regionnätsägare) kring lämpliga kapacitetszoner, hantering av intressentpooler, aktuella kundtyper**
- Utformning av mognadsgradskriterier och kompletterande krav i intressentpooler kopplat till identifierad kundtyper
- **Dialog och samordning med branschorganisationer om olika kundtypers likartade förutsättningar**

Resultat

- Hur elproducenters och elanvändares **incitament** att i större utsträckning bidra till elsystemets **leveranssäkerhet** kan stärkas
 - Styrning via synliggörande och fördjupad dialog bidrar till leveranssäkerheten
 - Anvisningssystem kan ge incitament till lokalisering genom snabbare anslutning och lägre kostnad (för anslutning)
 - Anvisningssystem bidrar till ökad leveranssäkerhet genom kompletterande krav för tilldelning av effekt
- Hur **anslutningsprocessen** kan bidra till att elproduktion och elanvändning **lokaliseras** enligt de principer som Svenska kraftnät identifierat i rapporten *Planering för ökad elanvändning*
 - Ökat synliggörande och fördjupad dialog i anslutningsprocessen kan bidra till styrning av lokalisering
 - Anvisningssystem bidrar till lokalisering utifrån val av kapacitetszonernas placering

Stärkt samordning för en bättre systemplanering

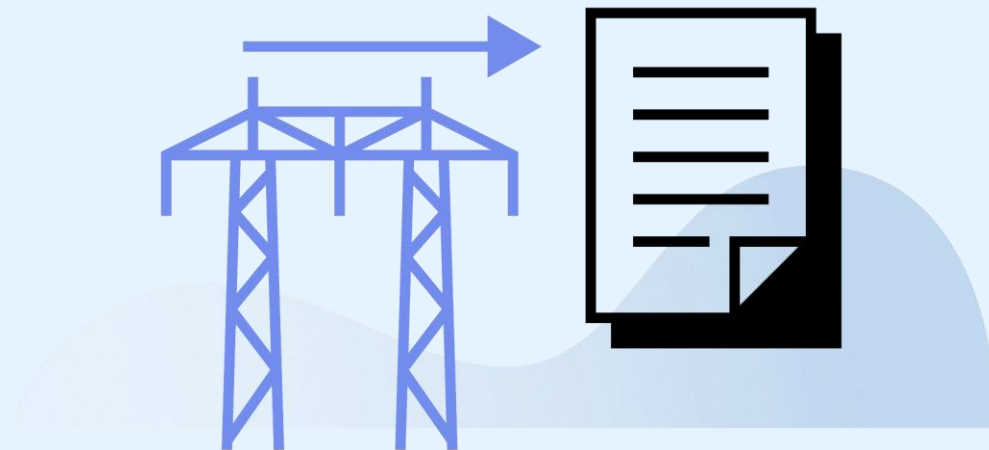
Deluppdrag

- Hur anslutningsprocessen, genom att stärka **samordning** mellan berörda parter, kan bidra till en effektivare systemplanering och därigenom en stärkt svensk konkurrenskraft

Hur samordningen kan förbättras

- Länsstyrelser, kommuner och regioner
- Kunder som ansöker om ansluter till elnätet
- Ansökningsplattform

Länsstyrelser, regioner och kommuner

- Svenska kraftnät ska **vidareutveckla arbetsformer och strukturer** kopplade till **energiplanering för den regionala och kommunala nivån** för att **åstadkomma en förbättrad samordning** av den kommunala och regionala energiplaneringen med den nationella elsystemplaneringen
- Svenska kraftnät ska **fortsätta att vägleda kommuner och regioner i deras energiplanering** utifrån kända behov, prognoser och investeringsplaner och på så sätt få en **ökad effektivitet**

Kunder som ansöker om anslutning

Introducera konceptet **matchmaking**

- I anslutningsprocessen är det **regionnätsföretagen som ansöker om anslutning** inte elproducenterna och elanvändarna vilket betyder att regionnätsföretagen behöver möjliggöra/hantera matchningen mellan parter
- Ta fram **tydliga principer** runt vad **matchmaking** mellan olika anslutningsintressenter till regionnätsbolagen måste omfatta för att **underlätta anslutning till transmissionsnätet inom eller med mindre utökningsbehov av befintliga abonnemang**

Ansökningsplattform

- För att **skapa förutsättningar** för bättre **dialog och samordning** mellan parter behövs ett **mer strukturerat informationsutbyte**
- Svenska kraftnät föreslår att verket ska **utreda om** ett införande av en **ansökningsplattform** kan förväntas leda till en effektivare systemutbyggnad

Resultat

- Hur anslutningsprocessen, genom att stärka **samordning** mellan berörda parter, kan bidra till en effektivare systemplanering och därigenom en stärkt svensk konkurrenskraft
 - Förbättrad samordning av den kommunala och regionala energiplaneringen med den nationella elsystemplaneringen
 - Introducera konceptet matchmaking

Långsiktiga elköpsavtal

Deluppdrag

- På vilket sätt **långsiktiga elköpsavtal mellan elproducenter och elanvändare** kan utformas för att elproduktion, elanvändning och flexibilitet byggs i de rekommenderade geografiska områdena och **med matchande produktions- och lastprofil** som beskrivs i rapporten Planering för ökad elanvändning

Hur kan långsiktiga elköpsavtal vara en del av anslutningsprocessen?

- Svenska kraftnät bedömer att långsiktiga elköpsavtal, eller avtal med motsvarande innebörd, kan komma att **spela en viktig roll i anslutningsprocessen** över tid
- Långsiktiga elköpsavtal kan användas som ett **verktyg** för att verifiera att de krav och villkor som följer av anslutningsprocessen kan uppfyllas av de anslutande parterna
 - Som ett villkor för kapacitetstilldelning i en intressentpool (för att vinna tävlingen)
 - Affärsmatchning mellan ansökande parter
- Svenska kraftnät kommer **inte** att beröra den juridiska utformningen av avtalen eller de villkor som enbart berör avtalets parter utan enbart beröra utformningen av de villkor som påverkar elsystemet

Utformning av villkor

Utformningen ska syfta till att bidra till att nyanslutning sker enligt Svenska kraftnäts principer samt att elproduktion, elanvändning och flexibilitet byggs i de rekommenderade geografiska områdena och med matchande produktions- och lastprofil som beskrivs i rapporten *Planering för ökad elanvändning*. Det är således tre olika komponenter som behöver beaktas:

Nyanslutning: avses att de långsiktiga elköpsavtalen ska bidra till att ny elproduktion ska tillföra elsystemet som en följd av att avtalet tecknas

Geografisk placering: enligt de principer som beskrivs i rapporten Planering för ökad elanvändning leder till en effektivare elsystemutveckling där hänsyn också tas till behovet av infrastruktur för energitransport.

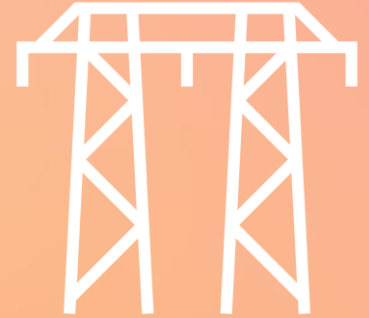
Tidsmässig matchning mellan tillförsel och användning av el: avser hur väl elanvändning och elproduktion matchar varandra

Resultat

- På vilket sätt långsiktiga elköpsavtal mellan elproducenter och elanvändare kan utformas för att elproduktion, elanvändning och flexibilitet byggs i de rekommenderade geografiska områdena och med matchande produktions- och lastprofil som beskrivs i rapporten Planering för ökad elanvändning
 - Genom
 - tydliga krav på vad långsiktiga elköpsavtal måste omfatta för att påvisa en matchning
 - Krav på långsiktiga elköpsavtal i anvisningssystem

Vägledning om kostnadsfördelning

Deluppdrag

- Svenska kraftnät ska ta fram **en vägledning om kostnadsfördelning** vid nyanslutningar eller utökat abonnemang till transmissionsnätet för inmatning och uttag

Syftet med vägledningen

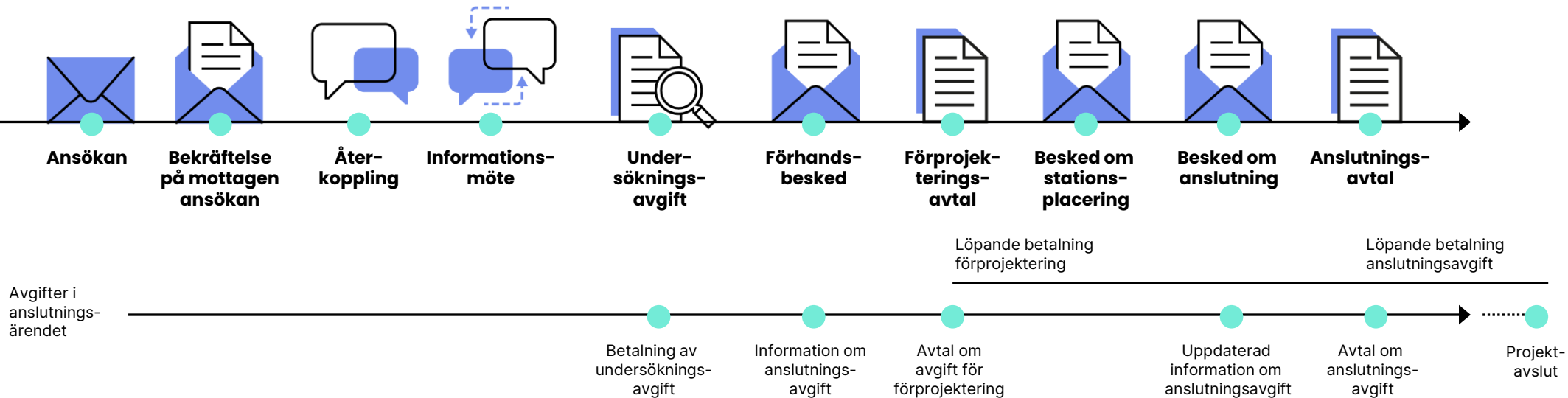
- Syftet med vägledningen är att på ett **strukturerat och överskådligt** sätt beskriva metoden för utformning av anslutningsavgifter samt process för framtagande av avgiften
- Genom att åskådliggöra hur anslutningsavgiften utformas vill Svenska kraftnät **underlätta planering och dialog** i anslutningsärenden samt bidra till **ökad transparens och förutsägbarhet** i energiomställningen
- Vägledningen riktar sig i första hand till aktörer som planerar att ansluta en anläggning till stamnätet
- **Ei arbetar med att ta fram föreskrifter** om utformningen av anslutningsavgifter för elektriska anläggningar

Vad är en anslutningsavgift?

- Avgift för att ansluta till stamnätet
- Vid nyanslutning, återinkoppling av befintlig anläggning eller höjning av avtalad effekt
- Engångsavgift som utgörs av de faktiska kostnaderna för att genomföra anslutningen
- Bestämmelser om utformning i elmarknadsförordningen, energieffektiviseringsdirektivet, elmarknadsdirektivet och ellagen

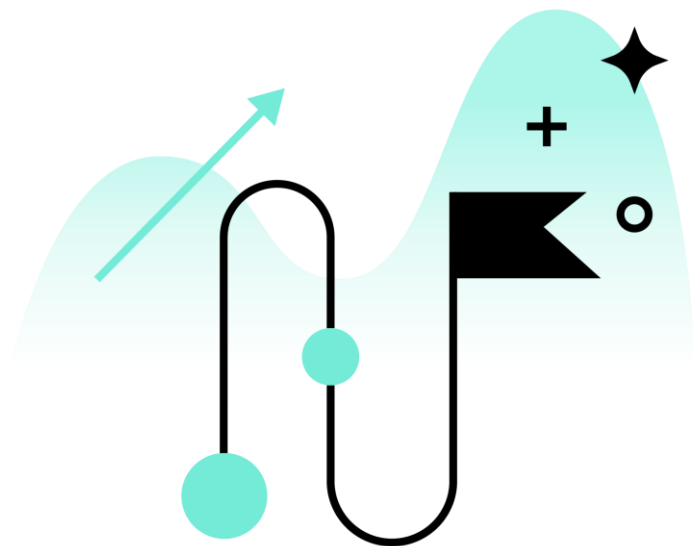

Information om anslutningsavgiften i processen

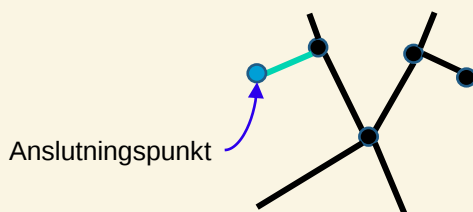

Metod för utformning av anslutningsavgiften

- Svenska kraftnät har tagit fram en metod för utformning av anslutningsavgifter som beskriver hur de kundspecifika kostnaderna ska fastställas
- Metoden syftar till att säkerställa att utformningen är enhetlig och förutsägbar samt att anslutningsavgiften är kostnadsriktig
- Utgångspunkten i metoden är att den anslutande parten i regel betalar för de direkta kostnader som uppstår för att ansluta den egna anläggningen, så kallade kundspecifika åtgärder

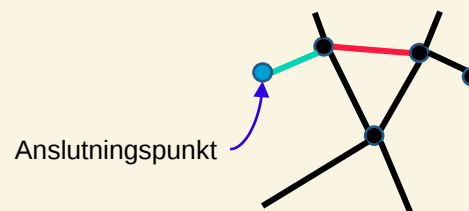
Metoden i korthet

Kundspecifika åtgärder

- Åtgärder som endast kommer den enskilda anslutande kunden till nytta
- Maskad nätstruktur - flera sammankopplade stamnätsledningar anslutna till samma stamnätspunkt
- Nätstrukturen definieras av det befintliga stamnätet samt av nya planerade ledningar som har beslutats av Svenska kraftnät
- Redundanta matningar

- Befintlig ledning i stamnätet
- Ny radialledning (kundspecifik åtgärd)
- Förstärkning i det maskade nätet (ej kundspecifik åtgärd)

Förstärkningar i det maskade stamnätet

- Räknas i regel inte som kundspecifika, eftersom dessa delar av stamnätet kommer flera kunder till nytta.
- Vid förstärkningar i det maskade stamnätet utvärderas* fördelningen mellan kundspecifik nytta och kollektiv nytta.
- Om åtgärder som bedöms ingå i det maskade stamnätet inte ger en kollektiv nytta som överstiger kostnaden, klassificeras de som kundspecifika.

* Utvärderingen grundar sig i en analys av om åtgärden skapar nytta för elsystemet som helhet eller om den främst gynnar en enskild kund.

Förändrade förutsättningar för anslutningsavgiften

- Om förutsättningarna som påverkar anslutningsavgiften för anslutande part, förändras under anslutningsärendets gång, så justeras anslutningsavgiften från och med tidpunkten då Svenska kraftnät fattar beslut om förändrad finansiering
- Det innebär bland annat att om en anslutning blir en del av det maskade stamnätet efter att den är driftsatt, så kommer inte anslutningsavgiften att ändras
- Det innebär också att Svenska kraftnät inte återbetalar eventuell redan nedlagd kostnad under projektets gång

Resultat

- Vägledning om kostnadsfördelning för anslutningsavgifter vid nyanslutningar eller utökat abonnemang till transmissionsnätet för inmatning och uttag

Effektkrav vid anslutning till elsystemet

Deluppsdrag

- Analysera hur **effektkraven för anslutning** till respektive spänningsnivå kan harmoniseras och förtydligas.
Svenska kraftnät ska särskilt beskriva hur elanvändare och elproducenter kan anslutas till elsystemet så att god leveranssäkerhet, effektiv anslutning och drift uppnås.

Förslag på förtydliganden: Principer för effektivt nätnyttjande och tekniska förutsättningar

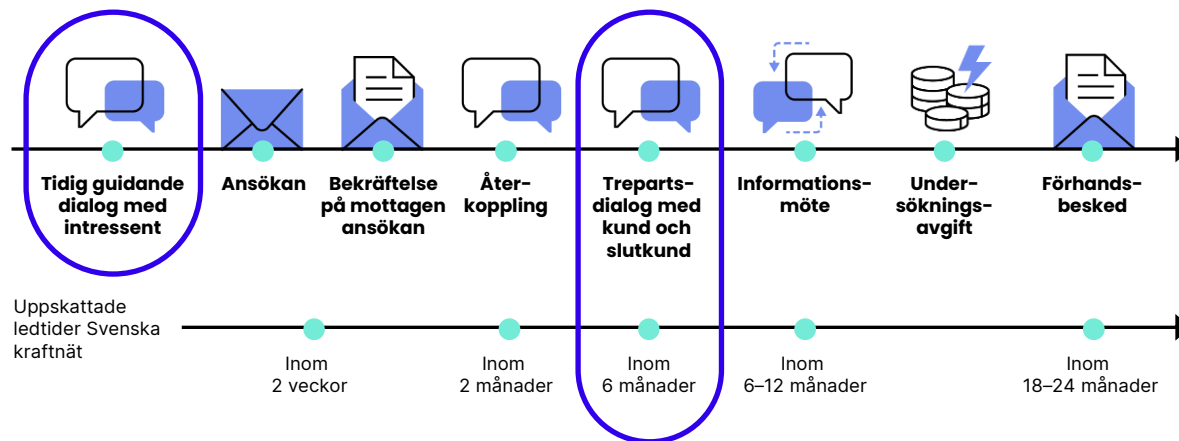
- **Förtydliga att Svenska kraftnäts effektkrav inte är en effektnivå för när en ansökan om anslutning kan skickas direkt till Svenska kraftnät** utan utgör ett tekniskt riktmärke som används i nätplaneringen när Svenska kraftnät undersöker förutsättningar för att bygga ut och förstärka stamnätet
- **Förtydliga att i enskilda fall kan direktanslutning till stamnätet vara mest lämplig** men bedömningen sker av Svenska kraftnät nära dialog med det distributionsnätsföretag dit ansökan skett
- **Förtydliga att ansökan om anslutning alltid ska göras via befintligt distributionssystem** oavsett om anslutningen kan komma att anslutas direkt till stamnätet

**Införs i Svenska kraftnäts
Principer och vägledning för
anslutning till Stamnätet
1 juli 2026**

Förslag på förtydliganden: Vidareutveckling av tidig dialog i anslutningsprocessen

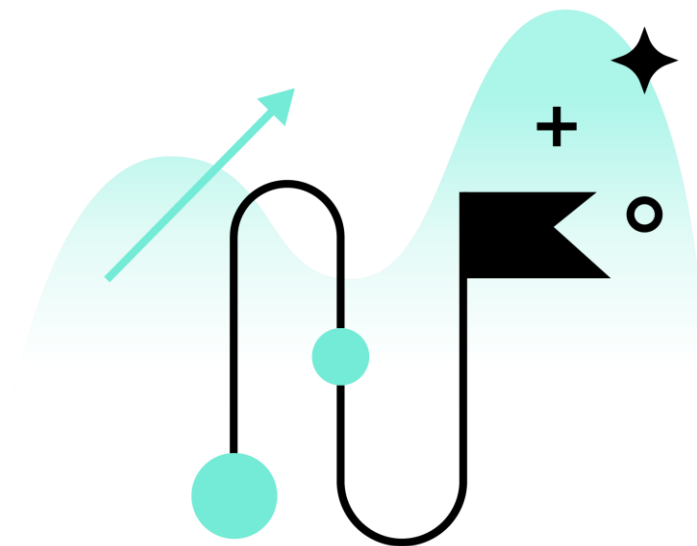
- Införa tidig guidande dialog med intressent, innan ansökan till regionnät, i anslutningsprocessen
- Införa trepartsdialog med regionnätsägare (kund) och anslutande slutkund och regionnätsägare för att tydliggöra förutsättningar och eventuella alternativa möjligheter i anslutningsprocessen

Införs i Svenska kraftnäts *Principer och vägledning för anslutning till Stamnätet* 1 juli 2026

Förslag på harmonisering

- Effektkraven i region- och lokalnät skiljer sig idag mellan olika nätägare för när de kan ansluta ny elproduktion och elanvändning och när de behöver hänvisa ansökan till överliggande nät
- En standardiserad mall för när och hur ansökningar hänvisas till överliggande nät skulle kunna leda till
 - **Minskade ledtider** för den enskilda kunden genom en tydligare process
 - **Mer enhetliga bedömningar**, oavsett till vilken nätägare ansökan om anslutning sker
 - **Ökad transparens** i anslutningsprocessen
- Svenska kraftnät rekommenderar Energiföretagen att tillsammans med representanter från region- och lokalnät ta fram en standardiserad mall för hänvisning till överliggande nät

Resultat

- Analysera hur effektkraven för anslutning till respektive spänningsnivå kan harmoniseras och förtydligas
- Svenska kraftnät ska särskilt beskriva hur elanvändare och elproducenter kan anslutas till elsystemet så att god leveranssäkerhet, effektiv anslutning och drift uppnås
 - Tydliggöra varför befintliga anslutningsprinciper är viktiga
 - Förtydliga att Svenska kraftnäts "effektkrav" inte är en effektnivå när en ansökan om anslutning kan skickas direkt till Svenska kraftnät
 - Vidareutveckling av tidig dialog i anslutningsprocessen
 - Svenska kraftnät rekommenderar Energiföretagen att tillsammans med representanter från region- och lokalnät ta fram en standardiserad mall för hänvisning till överliggande nät

Nästa steg

Nästa steg

Mars

10 mars:

Webbinarium: Svenska kraftnät presenterar preliminära resultat och förslag gällande uppdraget

Dialogmöte/workshop med inbjudna organisationer från branschen

Slutet av mars:

Omhändertade inkomna synpunkter från preliminära resultat gällande *Vägledning för kostnadsfördelning* och *Effektkrav vid anslutning till elsystemet*

April

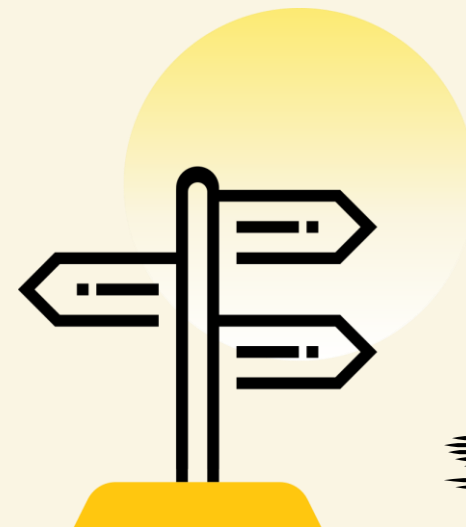
30 april:

Uppdraget redovisas till regeringskansliet

Maj

Slutet av maj:

Webbinarium: Svenska kraftnät presenterar slutgiltiga resultat och förslag

Svenska kraftnäts förslag

Incitament och lokalisering

- Öka synliggörande och fördjupad dialog i anslutningsprocessen som bidrar till styrning av lokalisering och leveranssäkerhet
- Anvisningssystem som kan ge incitament genom snabbare anslutning och lägre kostnad, bidra till ökad leveranssäkerhet genom kompletterande krav på tilldelning samt bidrar till lokalisering genom styrning av kapacitetszonernas lokalisering

Stärkt samordning

- Förbättrad samordning av den kommunala och regionala energiplaneringen med den nationella elsystemplaneringen
- Introducera konceptet matchmaking
- Utredda införandet av en ansökningsplattform

Långsiktiga elköpsavtal

- Tydliga krav på vad långsiktiga elköpsavtal måste omfatta för att påvisa en matchning
- Krav på långsiktiga elköpsavtal i anvisningssystem

Effektkrav

- Tydliggöra varför befintliga anslutningsprinciper är viktiga
- Förtydliga att Svenska kraftnäts "effektkrav" inte är en effektnivå när en ansökan om anslutning kan skickas direkt till Svenska kraftnät
- Vidareutveckling av tidig dialog i anslutningsprocessen
- Rekommendation till Energiföretagen att ta fram en standardiserad mall för hänvisning till överliggande

Tack för idag!

RU-anslutningsprocess@svk.se

